

NA PRAGU SMRTI

Idejna zasnova hospica na območju nekdanje Mestne otroške bolnišnice v Ljubljani

Magistrsko delo

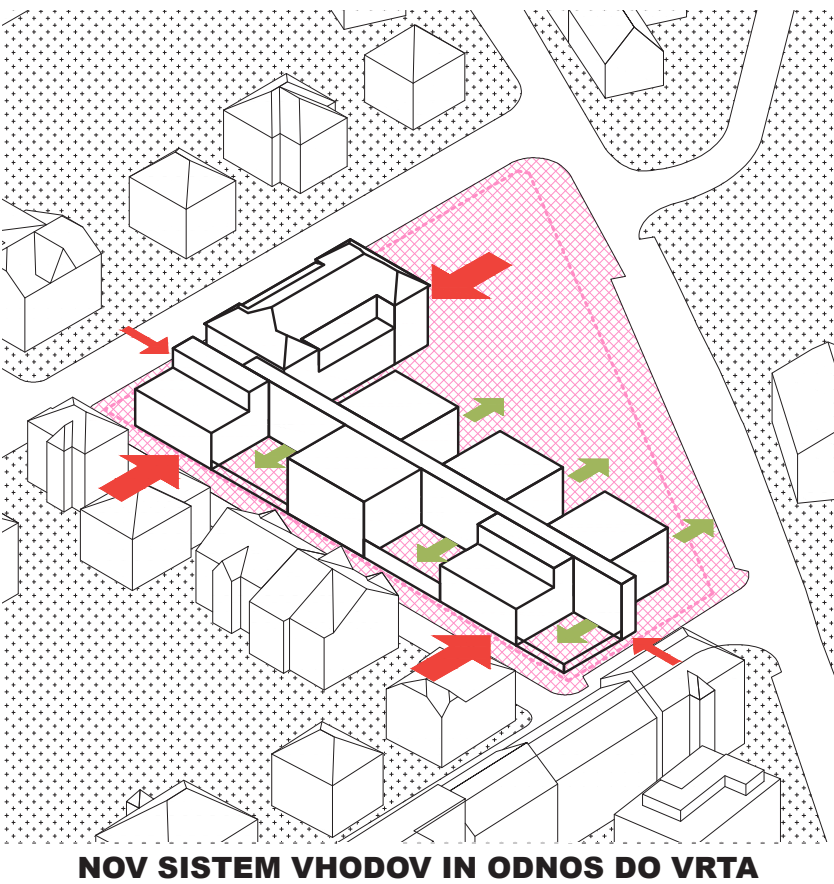
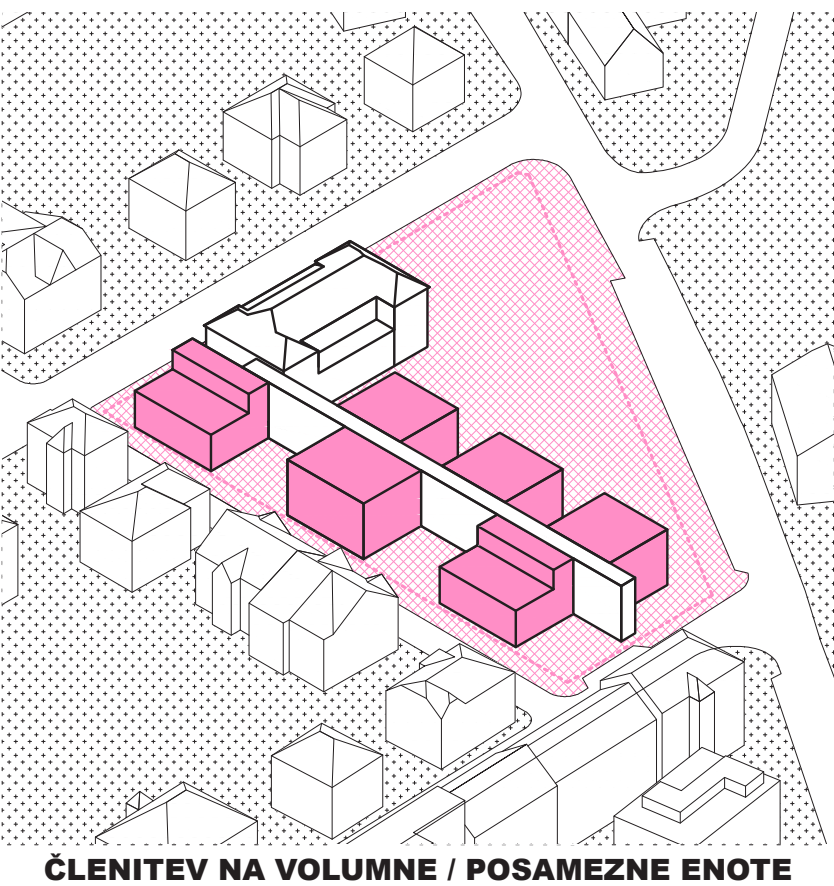
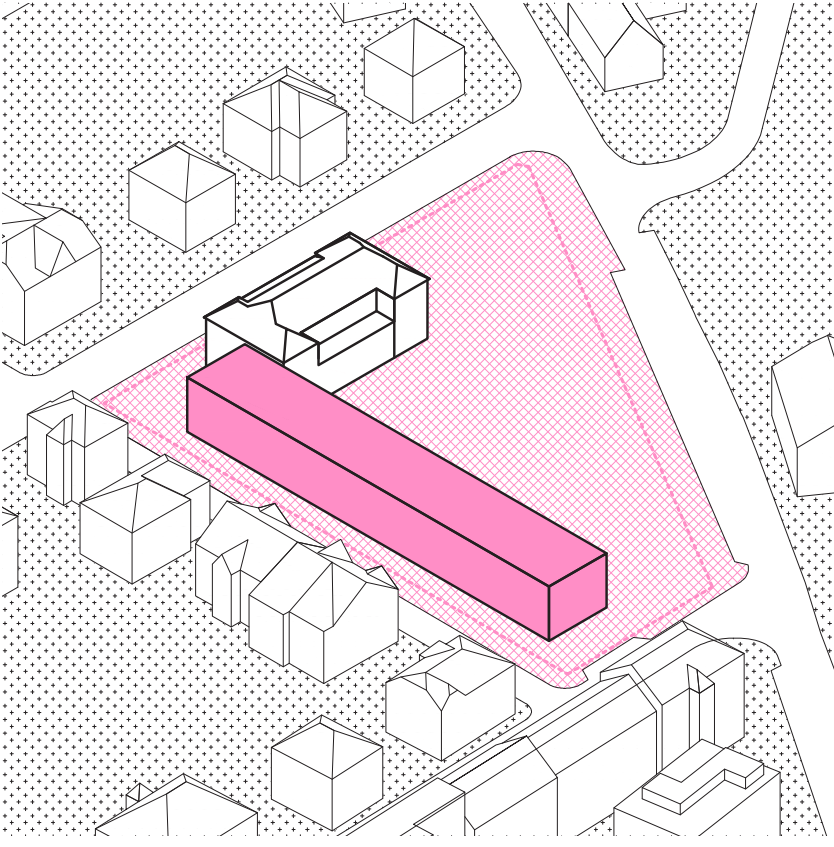
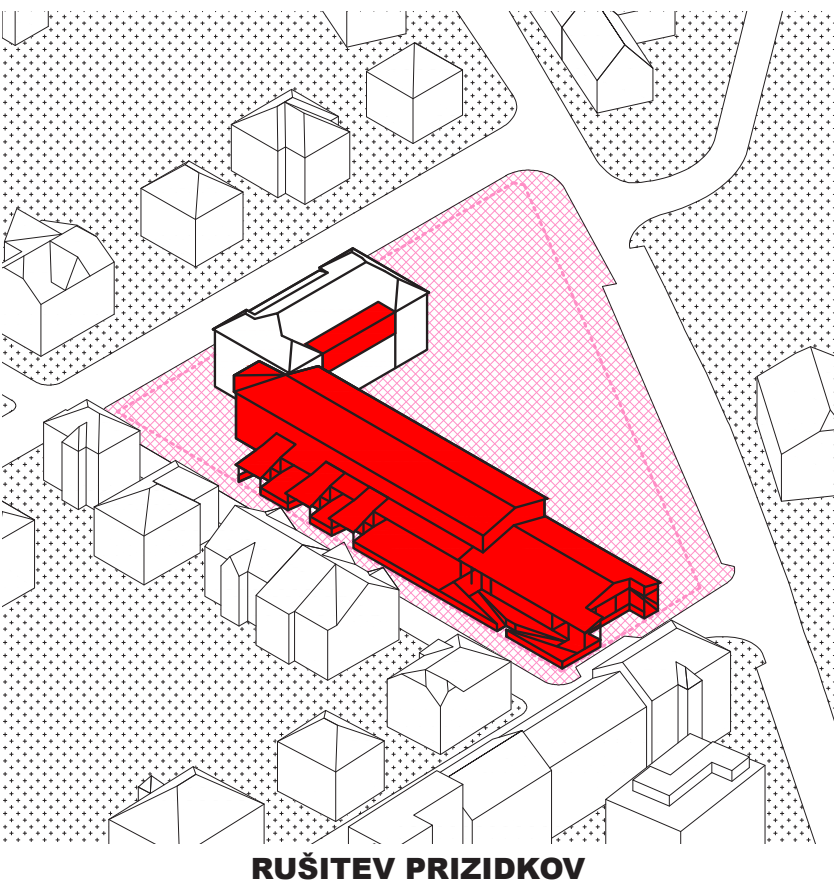
Avtorica: Manuela Zavec
Mentor: prof. mag. Vasa J. Perović, MA BIA

V Sloveniji še vedno nimamo niti sistemsko urejene paliativne oskrbe niti dovolj kapacitet za hospic paliativno oskrbo glede na naraščajoče število starejših in terminalno bolnih. Zaradi napredka medicine in medikalizacije smrti ljudje v sodobnem svetu največkrat umrejo sami, v bolnišnicah ali domovih za ostarele, neposredno srečanje s smrtjo je za večino nas tako prej izjema kot pravilo. Manj kot stoletje nazaj je bila ta distanca do umirajočih in umiranja nepredstavljiva - ljudje so umirali doma, med svojci, kolektivno je bilo tudi žalovanje; danes pa je smrt postala v glavnem institucionalizirana, kar največkrat pomeni odrinjenost iz družbe in zanikanje raznolikih potreb umirajočih, njihovih svojcev in medicinskega osebja. Čeprav si večina ljudi želi umreti doma, več kot polovica Slovencev umre v zdravstvenih ustanovah; saj svojci ne dobijo zadostne podpore, da bi v domačem okolju zmogli zahtevno oskrbo umirajočih. Vsako leto pri nas umre približno 20.000 ljudi, en sam hospic z dvanajsetimi posteljami zato težko pokrije potrebe po ustrezni oskrbi terminalno bolnih. Kako torej nasloviti ta manko in kako umirajočim zagotoviti t.i. dobro smrt?

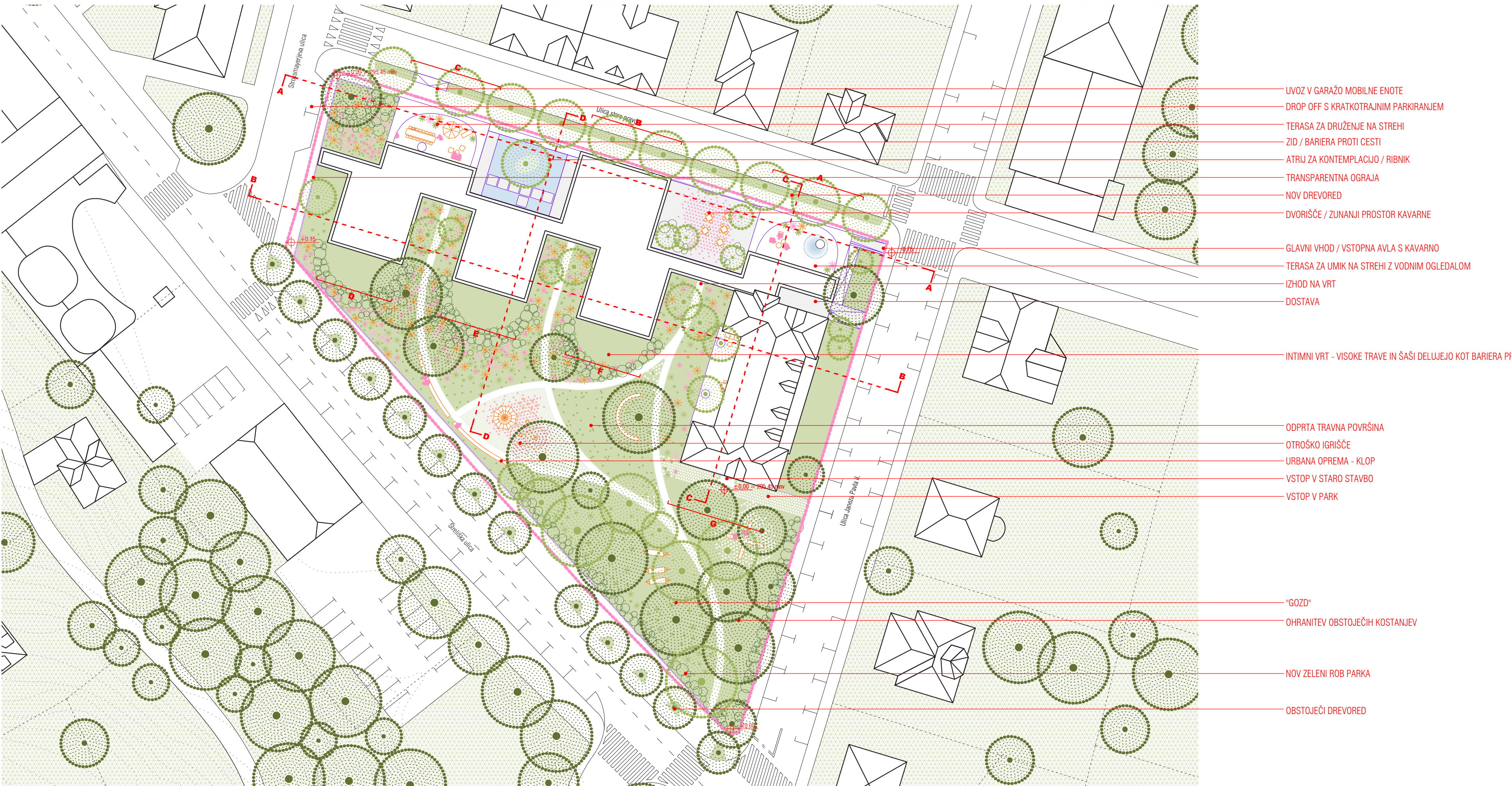
Območje nekdanje Mestne otroške bolnišnice, ki je del Vilske četrti Poljane, je zaradi deljenega lastništva (MOL in Republika Slovenija) programsko razdrobljeno in stihijsko urejeno, vendar je verjetno ravno to razlog, da centralna lokacija še ni bila podvržena privatizaciji in gradnji "luksuznih" stanovanj ali turističarij. Najemniki prostorov se srečujejo s prostorsko stisko, širitev pa zaradi tehnološke zastarelosti in slabe ohranjenosti prvotne strukture ni smiselna. Glede na OPN so tu predvidene stavbe za izobraževanje in znanstvenoraziskovalno delo ter stavbe za zdravstveno oskrbo. Kaj bi bil torej primeren program, ki bi območje revitaliziral, se navezal na mesto in prostor odprti prebivalcem?

Če arhitektura ne more rešiti problema hospic paliativne oskrbe pri nas, se sprašujem, kako z oblikovanjem prostora lahko odgovorim na potrebe umirajočih in njihovih svojcev po tem, da bi lahko umrli brez bolečin, brez zanikanja smrti in njene nezglednosti, v krogu družine in prijateljev in doma od doma. Nasloviti želim fizične, psihosocialne in duhovne potrebe uporabnikov hospica in ga odpreti javnosti. Hospic zasnujem kot niz volumnov / vil v Vilski četrti, ki jih s staro stavbo povezuje dolg vmesni hodnik / ulica; bivalne enote se odpirajo na vrt na jugu, na Ulico stare pravde na severu se navezujejo poljavni programi terapij in vhodna avla s kavarno. V urbano okolje umesčen hospic postane del mestnega tkiva, raznolikost ambienov in njihov preplet tako znotraj stavbe kot na vrtu pa omogoča različne načine rabe vsem njegovim uporabnikom.

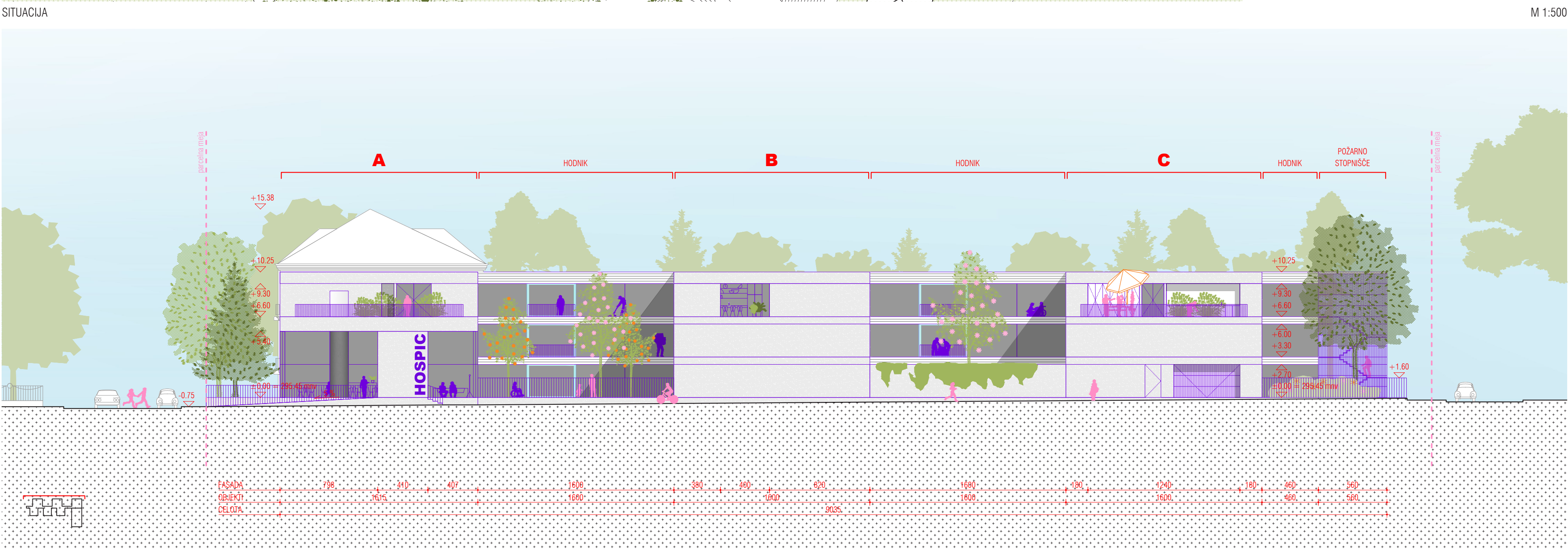
CILJ NALOGE JE ISKATI NOVE NAČINE BIVANJA V INSTITUCIJI, KI OSOLILNA MED HOSPITALNIMI IN OBČUTKOM DOMA, OZ. SINTETIČNI MODEL TAKŠNEGA PROSTORA V URBANEM OKOLJU.

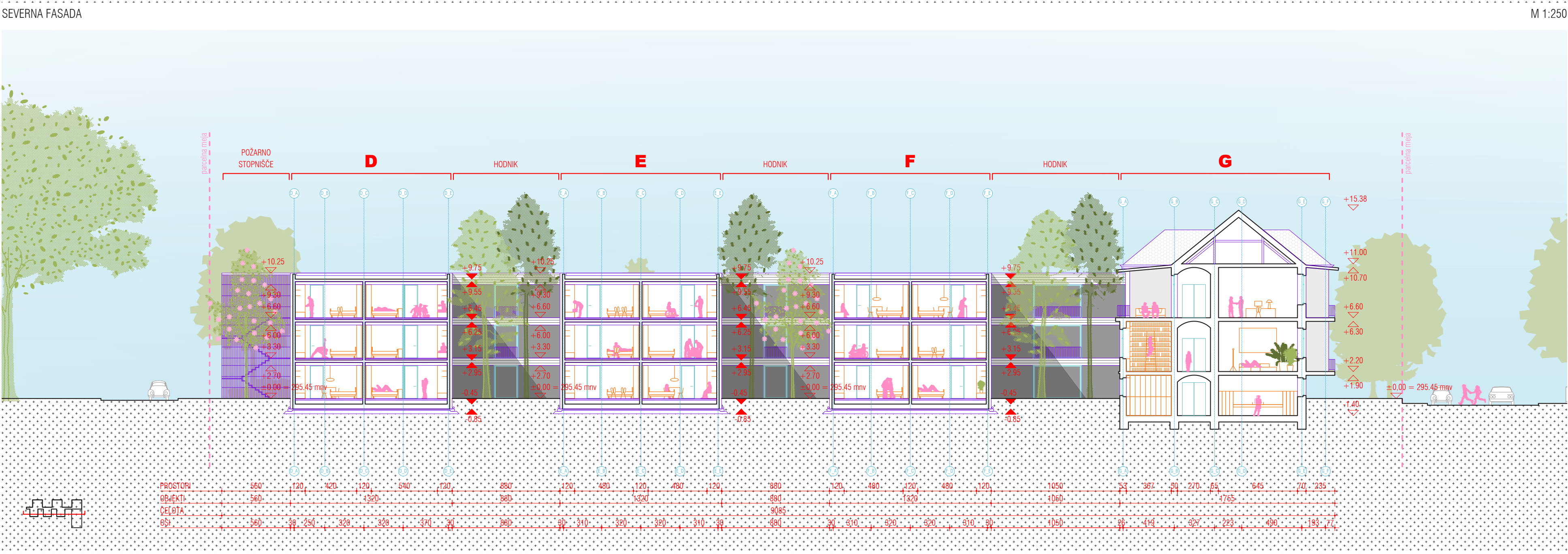
NOV OBJEKT HOSPICA SE S ČLENITVIJO NA VOLUMNE NAVEŽE NA OBSTOJEČE GEOMETRIJE V PROSTORU

M 1:500

M 1:250

M 1:250

ARTIKULACIJA ENOT OSCILIRA MED HOSPITALNIM PROGRAMOM IN OBČUTKOM DOMAČNOSTI

RAZNOLIKI AMBIENTI
KRAJINSKE ZASNOVE
ARTIKULIRAJO STOPNJEVANJE
ZASEBNOSTI V SOŽITJU S
PROGRAMI OBJEKTA

MATERIALNA ZASNOVA OBJEKTA
OSCILIRA MED FUNKCIONALNOSTJO
MEDICINSKEGA PROGRAMA IN
OBČUTKOM DOMA

DEBELA STENA KOT PROSTOR ZA
OSEBNE PREDMETE NUDI ZAŠČITO
PRED ZUNANJIM SVETOM
STIK S KOLEKTIVNIMI JE GLOBOK
VMESNI PROSTOR - PRAG

